

1) Ἡ πρᾶξις διὰ τῆς ὁποίας προετοιμάζεται κάτι, προετοιμασία, παρασκευὴ πολλαχ.: Τὸ γίνωμα τοῦ χωραφγοῦ (ἢ ἄροσις) πολλαχ. **2)** Ἡ ωρίμασις τῶν καρπῶν πολλαχ.: Ἐν εἶναι γιὰ τρύγο τὰ σταφύλια, θέλουντες ἀκόμη γένωμα Εὖβ. (Κουρ.) Ἐπίτυχε ἡ βροχὴ τὰ σταφύλια ἀπάνω 'ς τὸ γίνωμα καὶ τὰ χάλασε οὐλα Πελοπν. (Κορών.) Τί γένωμα ἔκαμαν τὰ σῦκα! "Ηπ. **3)** Ἡ ζύμωσις τοῦ πρὸς ἀρτοποίησιν φυράματος ἀλεύρου ἢ τοῦ πρὸς οἰνοποίησιν γλεύκους κ.τ.τ. πολλαχ.: Τὸ φωμὶ 'ἐν εἶναι γιὰ τὸφ-φοῦρο, θέλει 'κόμα γένωμα Εὖβ. (Κουρ.) Γίνωμα τοῦ κρασιοῦ Κ. Στασινοπ., Κρασί, 251. Συνών. ἀνέβασμα 4, βράση 5, βράση μο, φούρος καὶ μα. **4)** Ἡ αὐτόματος τριβὴ βώλων χώματος, οἱ δόποι ἐσχηματίσθησαν κατὰ τὸ χρονικὸν διάστημα μεταξὺ τῆς πρώτης καὶ δευτέρας ἀρσεως τοῦ ἄγρου, διὰ νὰ γίνη τὸ χῶμα τούτου μαλακώτερον κατὰ τὴν σπορὰν Δ. Λουκοπ., ἔνθ' ἀν.: Γένωμα τοῦ χωραφγοῦ. **5)** Ἡ πλύσις καὶ τὸ κοπάνισμα εἰς τὴν «νεροτριβή», ύφασμάνων εἰς τὸν ἀργαλειόν, χονδρῶν μαλλίνων καὶ τριχίνων κλινοσκεπασμάτων διὰ νὰ καταστοῦν μαλακώτερα καὶ ἀπαλώτερα, νὰ ἀποκτήσουν πυκνότητα καὶ τρίχωμα λεπτόν. "Ηπ. **β)** Τὸ τοιαύτης κατεργασίας τυγχάνον κλινοσκέπασμα κ.τ.τ. "Ηπ. (Πλατανοῦσ. κ.ά.): Σήμερα ἔχω πολλὰ γενώματα "Ηπ. "Ἐχ'ν πουλλὰ β'λάρια γιὰ γέροντα 'ς τὰ μαντάνια (β'λάρια = παννιὰ δλόκληρα ύφασμάνε εἰς τὸν ἀργαλειόν, μαντάνια = νεροτριβαῖ) Πλατανοῦσ. Συνών. γινωμός.

γινωμὸς δ, ἐνιαχ. γινουμὸς βόρ. ἴδιωμ. ἀγιταμὸς Κύθηρ. 'Εκ τοῦ ρ. γίνοματι.

1) Γίνωμα 1, τὸ ὅπ. βλ., ἐνιαχ.: Δὲν ἔχει γινωμὸ τὸ φαῖ (ἀργεῖ πολὺ νὰ παρασκευασθῇ, νὰ φηθῇ, νὰ βράσῃ) Μόκ. **2)** Ἐπὶ καρπῶν, ωρίμασις ἐνιαχ.: Δὲν ἔχουντες γινωμὸ τὰ σταφύλια ἐνιαχ.

γινώνω Θράκ. (Σχολάρ.) Κρήτ. ("Αγιος Βασίλ. Μαλάκ. Ρέθυμν. κ.ά.) — Γ. Χατζιδ. εἰς 'Αθηνῶν 14 (1902), 523 καὶ MNE, 2,581 γινώνων "Ηπ. (Πλατανοῦσ. κ.ά.) Στερελλ. ('Αράχ.) γινώνω "Ηπ. Κρήτ. ('Ανατολ. κ.ά.) Στερελλ. (Δεσφ.) Μέσ. γινώνομαι Κρήτ. (Μαλάκ. Ρέθυμν. κ.ά.) γινώνομαι "Ηπ. Κρήτ. ('Ανατολ.)

'Εκ τοῦ παρασυσχετισμοῦ τῆς μετοχ. τοῦ γίνοματι, γινωμένος, παρὰ τὸ ὅπ. καὶ γενωμένος, νομισθέντος διτι αὐτῇ προϊθεν ἐκ ρ. γινωμένος, ως καμωμένος ἐκ τοῦ καμώνοματι κ.τ.τ. Πβ. Γ. Χατζιδ., ἔνθ' ἀν. Πιθαν. καὶ ἐκ τοῦ γίνωματος οὐ ποχωρητ.

1) Ἐνεργ. καὶ μέσ., ἐπὶ καρπῶν, ωρίμαζω Κρήτ. ('Ανατολ. Μαλάκ. Ρέθυμν. κ.ά.): Τὸ δεδοῦτο αὐτὸν γενώμει πρώιμα τὸ γαρπό *dou* Κρήτ. Ἐν ἐγενωθήκανε ἀκόμη τὰ σταφύλια, γιατὶ ὀφέτος ἥτανε κακοχοροιά 'Ανατολ. Τὰ σταφύλια γινώνονται - ἐγινώσανε - γινώνοδαι - ἐγινωθήκανε Ρέθυμν. 'Ακόμη δὲν ἐγινωθήκανε τ' ἀπίδια Μαλάκ. 'Εγενωθήκαν τὰ σῦκα Κρήτ. **2)** Ἐνεργ. καὶ μέσ., ἐπὶ δλομαλλίνου ύφασματος τῆς οἰκιακῆς βιοτεχνίας, ἀποκτῶ πυκνότητα καὶ τρίχωμα λεπτόν μετὰ εἰδικὴν κατεργασίαν διὰ κοπανίσματος ἐντὸς τοῦ ὄδατος "Ηπ. Θράκ. (Σχολάρ.) Στερελλ. ('Αράχ. Δεσφ.): Τὸ σκοντὶ γινώνεται 'ς τὸ μαντάνι "Ηπ. Θὰ στελλουν τ' ντέργα 'ς τ' νιρουτριβὶα νὰ γινώσ' (τσέργα = εἰδος κλινοσκεπάσματος, βελέν τζα) 'Αράχ. Καὶ μετβ., ύποβάλλω εἰς εἰδικὴν κατεργασίαν εἰς τὴν νεροτριβὴν μάλλινον ύφασμα ἀραιῶς ύφασμένον, διὰ νὰ ἀποκτήσῃ τὴν δέουσαν πυκνότητα "Ηπ. Στερελλ. ('Αράχ. Δεσφ.): 'Η νεροτριβὶα τὸ γινών' κα-

λύτερα τὸ σκοντὶ ἀπ' τὸ μαντάνι' (μαντάνι = εἰδος μηχανῆς κινουμένης διὰ τεχνητοῦ καταρράκτου) Δεσφ.

γινώσκω Κύπρ. Πόντ. (Κερασ.) γινώσκω Κύπρ. (Κώμα Γιαλ.) γ'νώσκω Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Οἰν.)

Τὸ ἀρχ. γινώσκω παρὰ τὸ γινώσκω.

1) Γνωρίζω Κύπρ. (Κώμα Γιαλ. κ.ά.): Ἄσμ. Λοξάζω σε, καλὲ Θεέ, πού 'σαι 'ς τὰ φηλωμένα τξαὶ πον γινώσκεις τὰ κρυφὰ τξαὶ τὰ φανερωμένα **2)** Ἐννοῶ, καταλαμβάνω Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Οἰν.): Ἡστεν καὶ 'κ' ἔγνωτσοά (ἡλθε καὶ δὲν τὸ κατάλαβα) Οἰν. Οὓς τὰ Καλαντόφωτα δι γάμδαρον πα γ'νώσκε' ἀτο ντὸ μεγαλών' ἡ μέρα (ώς τὰ Κ. καὶ ὁ γάιδαρος ἐννοεῖ πώς μεγαλώνει ἡ ἡμέρα. Καλαντόφωτα = αἱ ἔξι πρῶται ἡμέραι τοῦ Ιανουαρίου) Κοτύωρ.

γινωτῆς δ, ἐνιαχ. γενωτῆς "Ηπ.

'Εκ τοῦ ρ. γινώσκω.

Ο ὑποβάλλων εἰς εἰδικὴν κατεργασίαν δι' ὄδατος τὰ ἔρτι ύφασμάντα μάλλινα ύφασμάτα πρὸς ἀπόκτησιν πυκνότητος καὶ λεπτοῦ τριχώματος.

γινωτικὸ τό, ἐνιαχ. γενωτικόν "Ηπ.

'Εκ τοῦ οὐσ. γινώσκης, παρὰ τὸ ὅπ. καὶ γενώσκης.

Ἡ ἀμοιβὴ τὴν ὁποίαν λαμβάνει κατὰ τεμάχιον ύφασμάτος δι γινώσκης, τὸ ὅπ. βλ.

γινωτὸς ἐπίθ. (Ι) ἐνιαχ. 'νατὲ Τσακων. (Μέλαν. Πραστ.)

'Εκ τοῦ ρ. γίνοματι.

1) Ο τεχθεὶς: Νέρένα 'νατὲ τὸ καμπζί ἄμα 'ζάκα (τὸ βρῆκα γεννημένο τὸ παιδί, δταν πῆγα) Πραστ. **2)** Ο ἐπισυμβάσε, δι γεγονώς: Ἐφύγκαι 'νατὲ δι γάμο (ἔφυγαν, δταν πλέον είχε γίνει δι γάμος) ἔνθ' ἀν. **3)** Ο ἡτοιμασμένος: Τὸ 'νατὲ ἀντε ν' ἐκι ξεζίχα τὸ φοῦρο (τὸ γινωμένο φωμὶ τὸ ξεριγνε 'ς τὸ φοῦρο) Μέλαν. **4)** Ωριμος: "Εκι ζαλέχου τοῦ 'νατοι βότσου (ἐδιάλεγε τὰ γινωμένα ἀχλάδια) Πραστ. Οι ἀχράδε οὐ νι 'νατοι (τὰ ἀχλάδια δὲν είναι ωριμα) Μέλαν.

γινωτὸς ἐπίθ. (ΙΙ) ἐνιαχ. γινουτός Στερελλ. (Ιτέα Καλοσκοπ. Χρισ.)

'Εκ τοῦ ρ. γινώσκω.

Ἐπὶ μάλλινων ύφασμάτων τῆς οἰκιακῆς βιοτεχνίας, δι ποστάς κατεργασίαν δι' ὄδατος, ὃστε νὰ ἀποκτήσῃ μεγαλυτέραν πυκνότητα καὶ λεπτὸν τρίχωμα ἔνθ' ἀν.: Γινουτή βιλέντζα. Γινουτό καρπίδ' (=τάπτης) Καλοσκοπ. Τσ' γινουτές τσ' παγαίναμι 'ς τὴν δριστίλια (=νεροτριβὴ) Ιτέα.

γιδὸ ἐπιφών. "Ηπ. (Κόνιτσ.) Σίκιν.

Λέξις πεποιημένη.

1) Προτρεπτικὸν εἰς ύποζύγιον, διὰ νὰ στραφῇ εἰς τὸ ἀλώνι, κατὰ τὸν ἀλωνισμὸν Σίκιν.: "Ω! γιό! νά! 2) Ως μετρικὸν συμπλήρωμα, εἰς στίχον "Ηπ. (Κόνιτσ.): Ἄσμ.

Φέρονται τὸ βλάχο, βλάχο μ', ζουνταρό,

γιό γιό, μωρό βλάχα μ', μὲ μπράγκες 'ς τὰ ποδάρια (μπράγκες = ἀλυσίδες).

γιογκαρᾶς δ, Πελοπν. (Όλυμπ.)

'Εκ τοῦ οὐσ. γιογκάρα.

Μουσικὸς παίζων τὸ γιογκάρα, τὸ ὅπ. βλ.: Πα-

ροιμ. Χορεύουντες οἱ γιογκαρᾶδες, χορεύουντες κ' οἱ μασκαρᾶδες (ἐπὶ ἀνθρώπων οἱ δοποῖοι ἀσχολοῦνται μὲ πράγματα, διὰ τὰ ὅποια εἶναι ἀκατάλληλοι).

Ἡ λ. ὑπὸ τὸν τύπ. Γιογκαρᾶς καὶ ὡς ἐπών. Ἀθῆν.

γιογκάρι τό, Πελοπν. (Αρκαδ. Γορτυν. Δουκ. Ἡλ. Καλάβρια. Καρυά Κορινθ. Λάζ. Λάστ. Μανιάκ. Μαντίν. Μεγαλόπ. Μεσσην. Ὁλυμπ. Σκορτσιν. Φιγάλ.) —Κ. Μαρίν. εἰς N. 'Εστ., 15 (1934), 157 γιογκάρι Πελοπν. (Κάμπος Λακων. Μάν.) γιουγάρος Θράκ. (Αἴν.) λιογκάρι Ἡπ. (Τζουμέρκ.) Πελοπν. (Γορτυν.) —Νουμᾶς, 296, 7 λιονγκάρι Εὗβ. (Στρόπον.) Θεσσ.

'Εκ τοῦ Τουρκ. *y o gn a r.* = ἔγχορδον μουσικὸν ὅργανον.

"Ἐγχορδον μουσικὸν ὅργανον, εἰδος τριχόρδου ἢ τετραχόρδου (ἐκ συρματίνων χορδῶν) ταμπουρᾶ δμοιάζοντος πρὸς λαοῦτον, ἀλλὰ μικρότερον αὐτοῦ, μὲ μικρὸν καὶ στρογγύλον ἡχεῖτον καὶ μικρὸν βραχίονα ἔνθ' ἀν.: Σὰ δὲν εἶχε ὑπηρεσία, ἐπαιρούντες τὸ λιογκάρι καὶ παιζοντας ἀφινε τὰ βγαίνῃ τῆς καρδιᾶς του δύονος Νουμᾶς, ἔνθ' ἀν. Τὰ κάθε εἴδους λαλούμενα: μπουζούμα, γιογκάρια, πίπιζες καὶ φλογέρες Κ. Μαρίν., ἔνθ' ἀν. || Ἄσμ.

Θὰ κόψω κ' ἔνα λιόκλαρο, τὰ παιζω τὸ γιογκάρι Πελοπν. (Μανιάκ.)

Γιογκάρι, γιὰ δὲ βαρεῖς καλά, γιὰ δὲ βαρεῖς γιομάτα;
Βασίλω μανδομάτα!
Πελοπν. (Ολυμπ.)

Γιογκάρι μον, μπουζούμι μον, γιογκάρι μον καημέρο,
γιογκάρι μον βαρύνσκοπο, γιὰ δὲ βαρεῖς γιομάτα;
Πελοπν. (Αρκαδ. Φιγάλ.)

— Γιογκάρι, τί δὲ βαρεῖς σκοπό, τί δὲ βαρεῖς γιομάτα;
— Βάλε μον τέλια δυνατά, γιὰ τὰ βαρῶ γιομάτα
αὐτόθ.

Βγῆκα φηλὰ 'ς τὰ διάσελλα, γιὰ τὰ ἰδῶ τὸν Τοιτσιμπίδα πού 'ν' παιδὶ καὶ παλληκάρι | καὶ βαρεῖ καὶ τὸ γιογκάρι Πελοπν. (Μαντίν.)

Κὶ πίσου 'ς τὰ καπούλια του τρεῖς Φραγκουποῦλις παιζοντες ν-ή μιὰ παιζει τοὺν ταμπουρᾶ κ'ή ἄλλη τού λιονγκάρι Θεσσ.

γιογκᾶς ὁ, Ἰων. (Βουρλ.) Λυκ. (Λιθύσσ.) γιογᾶς Κρήτ. γιουγᾶς Σάμ.

'Εκ τοῦ Τουρκ. *y o n g a* = τὸ ἐκ πελεκήσεως ξύλου ἀπόκομμα, παρασχίς.

'Απόκομμα ξύλου ἐκ πελεκήσεως ἔνθ' ἀν. Συνών. πελεκεῖον δι, σκιζα. Δὲ δρουσέξατι 'ς τοὺν γ'βάλ'μα κὶ βγήκαντι γιουγᾶδις ἀπ' τ'ς δουλάπις Σάμ.

Ἡ λ. καὶ ὡς παρωνύμ. ὑπὸ τὸν τύπ. Γιογκᾶς Πόντ.

γιογλεντῆς ἐπίθ. ἐνιαχ. γιογλεδῆς Κεφαλλ.
Αγνώστου ἐτύμου.

1) 'Ο ἀτακτος εἰς τὴν ζωήν του, σπάταλος, ἀσωτος ἔνθ' ἀν.: Νά'τος δι γιογλεδής μας! 2) Περίγελως, καταγέλαστος: Δὲ δρέπεσαι! "Εγνες γιογλεδής. 3) 'Απατεών.

γιοθάρης ἐπίθ. ἐνιαχ. Οὔδ. γιοθάρικο Π. Γενναδ., Γεωργ., 73 Σ. Χασιώτ., Νέα γεωπον., 9, 1560 ἀθ-θάρικο Π. Γενναδ., Γεωργ., 73 Σ. Χασιώτ., Νέα γεωπον., 9, 1560.

'Εκ τοῦ οὐσ. γιόθος καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -άρης.

'Επὶ δέρματος βοὸς ἡ αἰγός, ὁ προσβεβλημένος ὑπὸ τοῦ παρασίτου γιόθος 1, τὸ ὄπ. βλ.

γιοθάρι τό, Π. Γενναδ., Γεωργ., 72 Σ. Χασιώτ., Νέα γεωπον., 9, 1560 ἀθ-θάριν Κύπρ.

'Εκ τοῦ οὐσ. γιόθος. 'Ο τύπ. ἀθ-θάριν ἐσφαλμένως ἔχει συνταχθῆ ὡς ίδιαίτερον λῆμμα ἐτυμολογηθεὶς ἐκ τοῦ οὐσ. *ἀνθάριον. Πιθανότερον φαίνεται δτι τὸ *γιόθοθάριον διὰ σίγησιν τοῦ γέγενετο *ιοθθάριον - *όθθάριον καὶ κατὰ τὴν συνεκφορὰν ἐν αὐτῷ ὁ θθάριον ἡ τὰ ὁθθάριον ἔξεπεσε τὸ ἀρχ. ο.

1) Γιόθος 1, τὸ ὄπ. βλ., Π. Γενναδ., ἔνθ' ἀν. Σ. Χασιώτ., ἔνθ' ἀν. 2) Γιόθος 2, τὸ ὄπ. βλ., Κύπρ.

3) Γιόθος 3, τὸ ὄπ. βλ., Κύπρ.: Τούτ' ἡ πετδιὰ τοῦ τραούλ-λουν 'ἐν κάμει γιόθοδιν, γιατὶ ἔδει πολλὰ ἀθ-θάρκα (ἀθοῦδιν = ἀσκί).

γιόθι τό, ἐνιαχ. γιόθι 'Αλόνν. Θεσσ. (Μηλ.) Σκόπ. Στερελλ. (Δεσφ. Τοπόλ.) γιόθι' Εὗβ. (Αγία "Ανν.) Θεσσ. (Μεγαλόβρ.) γιόθι Πελοπν. (Γέρμ.) Στερελλ. (Λεβάδ.) γιόθι' Εὗβ. ("Ακρ. Στρόπον. κ.ά.) Θεσσ. (Δομοκ.) Μακεδ. (Ελευθερ.) ζόχ' Στερελλ. (Αίτωλ.) ζάθ' Στερελλ. (Εύρυταν. Τριχων.) ζάφ' Στερελλ. (Αστακ. Τριχων.) Πληθ. γιόθια Εὗβ. (Αγία "Ανν.) γιόθιχια Θεσσ. (Δομοκ.)

'Εκ τοῦ οὐσ. γιόθος.

Γιόθος 1, τὸ ὄπ. βλ., ἔνθ' ἀν.: Τὸ τομάρ' τ'ς γιόθας ἔχ' γιόθια ἀπ' τὸ ἀχάμηνα (ἀδυναμία) Στερελλ. (Δεσφ.) Ζ'λαόν τού τοντούμαρ' τὸ Σαΐτταν' τὰ βγοῦν τὰ γιόθια Εὗβ. ("Ακρ.) Αέτο τού βιτούλ' εἶνι οὐλούν ζόχια Στερελλ. (Αίτωλ.) Τού ζάφ' εἶνι σκλήρη ἀσπρον Στερελλ. (Αστακ.) Τού ζῶ' γιόθια 'Αλόνν. Σκόπ.||Φρ. Πάμ' τὰ προσ'λιαστοῦμ', τὰ βγοῦν τὰ γιόθια (παιγνιωδῶς, ἐπὶ ἀνθρώπων στερηθέντων ἐπὶ τι διάστημα τῆς ήλιακῆς θαλπωρῆς) Στερελλ. (Δεσφ.) Συνών. βλ. εἰς λ. γιόθος 1.

γιοθιά ἡ, Κρήτ. διοθιά Κρήτ. (Πρασ.) γιοθ-θέα Κάρπ. (Ελαυμπ.) Πληθ. γιοθές Κρήτ.

'Εκ τοῦ οὐσ. γιόθος καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -ιά. 'Ο πληθ. γιόθος δι' ἀπουράνωσιν.

'Οπή προκαλουμένη εἰς τὸ δέρμα ἀσθενικῶν αἰγῶν καὶ βιῶν ὑπὸ τοῦ παρασίτου γιόθος, τὸ ὄπ. βλ.

γιοθιάρης ἐπίθ. ἀμάρτ. Θηλ. γιοθιάρα Εὗβ. (Ψαχν.) Οὔδ. γιοθιάρη Εὗβ. (Ψαχν.)

'Εκ τοῦ οὐσ. γιόθος καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -ιάρης.

1) 'Επὶ αἰγῶν, δι προσβεβλημένος ὑπὸ τοῦ παρασίτου γιόθος 1, τὸ ὄπ. βλ.: "Αι' τὸ διάολο, γιοθιάρα γίδα! 2) 'Επὶ καρπῶν, δι προσβεβλημένος ὑπὸ τινος παρασίτου μὲ ἀποτέλεσμα νὰ δημιουργῶνται ἔξογκωματα ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ καρποῦ: Δὲν τὰ δάντ' σα 'φέτο τὰ βερόκοκά μ', κ' εἶναι πολλὰ γιοθιάρηα.

γιοθομούρης ἐπίθ. ἐνιαχ. γιοθ-τομούρης Σύμ.

'Εκ τῶν οὐσ.: γιόθος καὶ μούρη.

Αύτος ποὺ ἔχει ἀκμήν, πυάδη σπυράκια εἰς τὸ πρόσωπον.

γιόθος ὁ, πολλαχ. γιόθονς βόρ. Ιδιώμ. γιόθος Εὗβ. (Αύλωνάρ. Κουρ. Κύμ. Ὁξύλιθ. κ.ά.) Ιων. (Καράμπ.) Κάρπ. (Ελαυμπ. κ.ά.) Κῶς Ρόδ. Ψαρ. γιόθος Αστυπ. Κάλυμν. Κάρπ. Κῶς Νίσυρ. Ρόδ. Σύμ. γιόθος Ρόδ. Σύμ. γιόθος Κῶς (Καρδάμ.) Ρόδ. γιόθος Πελοπν. (Αρν. Ζελίν. Λεύκτρ.

